

KOLME STRATEGIAA KILPAILUVALTIOON

Kämäri, Lauri. 2010. Kolme strategiaa kilpailuvaltioon. *Sosialismi.net* 18.8.2010. Saatavilla osoitteessa http://sosialismi.net/kirjasto/Kamari_-_Kolme_strategiaa.pdf

Raija Julkunen esitti vuonna 1997 kolme strategiaa hyvinvointivaltion ja työyhteiskunnan tulevas-
ta kehityksestä. Vaihtoehdot ovat Julkusen mukaan pyrkimys siirtymään kohti 1) täystyöllisyyttä
tasa-arvoa unohtamatta, 2) ihmisten markkinoille pakottamista tai 3) työyhteiskunnasta luopumista
näiden välillä. Vuonna 2002 **Bob Jessop** esitti teoksessaan *Future of the Capitalist State* kuvauksen
siirtymästä kohti uudenlaista kilpailuvaltiota, jonka **Joseph Schumpeter** aikanaan tunnisti. Teolli-
suusvaltioiden kohdalla ei kyse ainakaan ole siirtymisestä kohti työyhteiskunnasta luopumista.
Workfare-valtio on tullut jäädäkseen.

* * *

Viime aikojen valtiokeskustelu on keskittynyt työllisyyden hallintaan talouskriisin vaikuttaessa niin
sanottuun reaalityönteeseen. Viimeisenä julistuksena SDP (2010) julisti tavoitteekseen täystyöllisyy-
den tavoittamisen. Työ on palannut kaiken politiikan keskiöön, mutta aika näyttää pitääkö hyvin-
vointivaltion rooli työn ja pääoman välisenä kompromissina paikkansa. Työn ja pääoman historial-
lisen antagonismin suhteen hyvinvointivaltio pyrki yhdistämään työn ja pääoman intressit yhdessä
valtiossa. Neuvostoliiton vuosina pääosin vain vähemmistökommunistit pyrkivät riitauttamaan an-
tagonismin yhteyteen rakennettua liittoa. 1980-luvun lopulta 1990-luvun suureen lamaan käynnistyi
valtion kurssissa suunnanmuutos (Julkunen 2001).

SUUNNANMUUTOS

Menneinä vuosina niin rakkaasti rakennetun hyvinvointivaltion funktio muuttui. Muuttuneiden his-
toriallisten valtasuhteiden vuoksi pääomapiirit alkoivat liuetä kompromissista pragmaattisella reto-
riikalla (Julkunen 2001, 283–290) ja uusvanhalla neoklassisella taloustieteellä. Keynesiläinen
kompromissikoneisto kehittyi kilpailuvaltioksi, jonka tarkoituksena on tuottaa entistä enemmän
lisäarvoa. Hyvinvoinnista alettiin keskustella entistä tuottoisampana investointina – se olisi siis an-
saettava. Kuitenkaan hyvinvointivaltioista ei olla luopumassa. Pikemminkin hyvinvointivaltion
luonne on muuttunut kiivaammin muuntuvaksi ja epävakaammaksi (Julkunen 2001, 298–299; Jes-
sop 2002, 275–276).

Marxilaisesta perspektiivistä tarkasteltuna kaksi antagonistista voimaa on edelleen yhteen sovi-
tettuna, mutta substanssin kiinteys ja koherenssi ovat muuttuneet. Pitkään valtio muuntui työn sosi-
aalisen kysynnän mukaiseksi. Nyt se on muuntumassa tarjonnan mukaan ohjautuvaksi sääntelyn
koneistoksi. Kilpailuvaltio on ”yleistahdon” puolustaja, joka pyrkii turvaamaan kansallisen edun.
Hyvinvointivaltion luonne on muuttunut kysyntää painottavasta tarjontaa tukevaksi. **Claus Offen**

mukaan uusliberaali valtio pitää sisällään paradoksin: kapitalismi tarvitsee hyvinvointivaltion, mutta toisaalta sen on pyrittävä minimoimaan sen tuottamia kustannuksia. Offen paradoksin olemassaolo on todennäköistä myös tulevaisuudessa, sillä kehittynyt tuotantovoima tarvitsee hyvinvointivaltion, mutta mitään takeita sen lempeästä luonteesta ei tule olemaan (Jessop 2002, 275–276).

Hyvinvointivaltion luonteesta on tullut entistä enemmän tarkkailua korostava ja sen tuotanto on muuttunut. Hyvinvoinnista on tullut investointikeskeistä ja työstä on tulossa kommunikatiivisempaa. Suotta ei **Michel Foucault** puhunut siirtymästä kontrolliyhteiskuntiin, joissa lisäarvon karttumisen alueita ei voi täydellisesti määritellä (Deleuze 2005, 118–136). Tähän ottaa muun muassa kantaa *Vasemmisto etsii työtä* -pamfletti, jonka kirjoittajakollektiivi päättyy ehdottamaan perustuloa ratkaisuna uuden talouden ongelmiin (General Intellect 2008, 279–283).

Mikäli tarkoituksena on luoda kapitalismin jakojäännöksestä vain hyvinvointia, vasemmiston tehtävä on lakannut. Arvelisin porvaripuolueiden hoitavan kapitalistisen työvaltion kehittämisen paremmin kuin vasemmisto nykyisessä historiallisessa tilanteessa, missä monet vasemmiston tavoitteet ovat ”naturalisoituneet”. Mikäli vasemmisto ei halua puuttua radikaalisti itse kapitalistiseen *tuotantosuhteeseen*, eikä luopua saavutetuista eduistaan, on porvaristo lähellä ”historian loppua”. Liberaalidemokratia on tällöin ratkonut historian ongelmat.

Vaihtoehtoja on huomattavasti enemmän, jos vasemmiston kiinnostus ulottuisi taas pelkän *tulonjakosuhteen* ulkopuolelle. Myös linjanveto kansallisvaltiokoneistoon liittyvien paikallisten argumenttien ja kapitalistista maailmanjärjestelmää koskevat argumentit voisivat olla voimakkaammin kosketuksessa. Kilpailukykyrintamassa pitkään olleella sosiaalidemokraattisella ay-liikkeellä - jos sitä voi vasemmistolaiseksi kutsua - on hankaluuksia löytää linjaa universaalin tasa-arvon ja omien jäsenten tasa-arvoisuuden välillä.

Karl Marx esitti, että taloudellinen kehitys johtaa historian kehitystä. Luokkataistelu on historian moottori (Marx 1978, 335–348). Mikäli Marxin käsitteistä halutaan tehdä työkaluja, tulisikin taloudelliseen kehityksen tuotantosuhdekysymykseen tarttua aktiivisesti. Viime vuosina on roikuttu tulonjakoon ja reproduktioon liittyvissä kysymyksissä. Olisi kehitettävä uutta tiedettä valtion porvarilliseen tiedon tahtoon alistumisen sijaan. On luotava uusia strategioita. Kuten Foucault arvioi, tulevaisuus kontrolliyhteiskunnissa tulee olemaan jatkuvien strategioiden kehittämistä. Tehtaasta on tullut yritys, jossa tilanteet muuttuvat jatkuvasti (Deleuze 2005, 118–125). Vasemmisto tarvitsee useita strategioita ja niihin vielä lukuisampia taktiikoita, mikäli sillä on vielä historian kulkuun jostain sanottavaa. Kuitenkin yksi on varmaa: kauaa ei voida tehdä politiikkaa vain hetkessä muuttuvan kapitalismin tarpeisiin, vaan tarvitaan utopia todellisuuden varjoksi, muuttumaan kommunistiseksi reaalipolitiikaksi. Mahdollisena maailmana järjestelmä, jota voi kutsua kommunismiksi, ei ole kadonnut.

VASEMMISTON KOLME EVOLUTIIVISTA VAIHTOEHTOA

Erittelen kolme evolutiivista strategiaa kehittyneen tuotantovoiman kontrolliyhteiskuntiin: 1) pysyminen reformismissa tai revisionismissa, 2) perustulo perusoikeutena ja 3) paluu leninismiin. Nämä strategiat pätevät tosin vain yhteiskuntiin, joissa massat ovat siirtymässä jälkimoderniin talouteen. Periferiassa ”kolmas tie” – eli leninismi – lienee ainoa vaihtoehto.

1) Pysyminen reformismissa tai revisionismissa

Hyvinvointivaltio oli yhteinen hanke. Se yhdisti väen kansaksi ja sen tarkoitus luoda parempi tulevaisuus, kapitalismissa. Se lisäsi sosiaalista liikkuvuutta yhteiskuntaluokkien välillä ja pyrki takaamaan toimeentulon kaikille. Suomessa pitkään kestäneen konsensuksen aikana hyvinvointivaltio nojasi kysyntää tukevaan talouspolitiikkaan ja ajatukseen yhteiskuntasopimuksesta. Hyvinvointivaltio oli kompromissi yhteiskuntaluokkien välillä, jossa jokainen sai jotain (Karisto, Takala, Haapoja 1997, 223–226). Maa- ja omistusolot eivät muuttuneet enää hyvinvointivaltion kehityksen kaudella, mutta työväenluokka sai mahdollisuuden sosiaaliseen nousuun. Sosiaalidemokraattinen puolue piti huolen siitä, että poliittiset päätökset hyödyttivät sekä pääomaa että työväenluokkaa. Historiallinen esimerkki tästä on vuoden 1963 työeläkekompromissi (Koivusalo, Kinnunen, Lämsä 2004, 11; Karisto, Takala, Haapoja 1997, 294–295; Pentikäinen 1997, 86–106). Sittemmin suuren hyvinvointivaltiota painostaneen voiman hajottua myös sen sisäinen voimatasapaino muuttui.

Poliittisena strategiana vasemmistolla oli rakentaa yhteinen valtio, josta mahdollisesti kehittyisi ihannesosialismi. Valtiokoneistoa ei tarvitsisi korvata *proletariaatin diktatuurilla*. Vasemmisto ja kommunistinen liike halusivat rakentaa oman sosialistisen valtion ja kehittää sen reformien pohjalta. Kansainvälinen tilanne mahdollisti monien reformien tekemisen. Työväenliike saavutti merkittäviä etappeja hyvinvointivaltion rakennuskaudella.

Kuten on käynyt ilmi, viimeistään 1990-luvun laman myötä alkoi todellinen valtionhallinnon uudelleen organisointi ja valtasuhteet muuttuivat kertaheitolla (Kantola 2002). Uusliberaali rationalisaatio iskostui Suomenkin julkishallintoon, pakosta (Julkunen 2001).

Pääomavirtojen metahallinto on asettanut sosialistihallituksetkin liekaansa (Jessop 2002, 245–246). Pääoma toteuttaa todellisen politiikan, etsiessään parhaan kilpailukyvyn tarjoavia valtioita. Siirtymä schumpeterilaiseen kilpailuvaltioon on tapahtunut pakosta, vanhojen valtasuhteiden sorruttua kapitalistisen rationalisaation edistyessä. Muutos tarjontaan nojaavaksi kilpailuvaltioksi ei ole pelkkä retorinen käänne. Keynesiläisen hyvinvointivaltion tuottamalla menoerillä pääoman metahallinnossa vain laskeuduttaisiin kohti pohjaa valtioiden välisessä hierarkiassa. Uuden valtion rooliksi on tullut vähentää kustannuksia ja keventää pääoman likvideettiä - ei kasvattaa niitä omalla painol-

laan. Hyvinvointivaltion uusi tehtävä on imeä pääomavirtoja ja brändätä itsensä (ks. Korkman 2009).

Kamppailu keynesiläisestä hyvinvointivaltiosta ollaan häviämässä, koska sille ei enää löydy puolustajiakaan. ”Yhteinen etu” elää kapitalistisessa valtiomuodossa. Vallitseva yleistähto on porvarillinen, koska ainoat mahdolliset maailmat näyttävät tällä hetkellä kapitalistisilta. Suomen kaltaisessa maassa on *tuotantovoima* kehittynyt niin suureksi, ettei globaalia radikaalia tasa-arvoa kannattavasta liikkeestä voi tulla suosittua, mikäli vallitsevasta globaalista valta-asemasta halutaan pitää kiinni.

Vasemmiston tulevaisuus saattaa olla keynesiläisen sopimusyhteiskunta-ajatuksen viivytystaiselussa tai sitten se voi yrittää kehittää malleja edistämään valtion kompetenssia. Projektina vasemmistolaisesta työ- tai kilpailuvaltiosta tulisi helposti päämäärätön, tarkoitukseton ja tavoitteeton. Keynesiläiselle hyvinvointivaltiolle oli historiallinen tarkoitus; siinä eli itseisarvokkuus. Se oli arvokas työkalu, jolla pystyi tuottamaan tasa-arvoa ja hyvinvointia kapitalismissa. Samalla vasemmiston osalta sen kehityksessä eli voimakas bernsteinilainen unelma siitä, että kapitalismista voisi lopulta reformien keinoin kehittyä sosialismi.

Uuden kilpailuvaltion ainoa todellinen ongelma on sen tehottomuus, sillä vaadittavaa tehokkuutta ei voida koskaan lopullisesti saavuttaa, ainakaan ennen kuin *vaihtelevan tuotantopääoman* korvaisi *pysyvä pääoma*. Tehokkuuden korostamisen lisäksi muuta merkitystä hyvinvointivaltiolla ei enää olekaan, se on merkityksellinen instrumentti pääoman akkumulaatiossa, joka käyttää suosittuuta valtaa pakottavan sijaan.

2) Perustulo

Perustulo nousi viimeistään **Antonio Negrin** ja **Michael Hardtin** *Imperiumi*-trilogian saatteleman syklin yhteydessä aktiiviseen keskusteluun. Hardt ja Negri (2002, 2004, 2009) runoilivat kommunistien uudesta elämäntavasta ja geneettisistä ketjuista tukeutuen - käytännössä - perustuloon ja ajatukseen paikallisista kamppailuista, joka sitten lopulta mahdollistaisi uuden *commons*-tuotannon. Uusi tietokapitalismi oli taas kerran edistymässä uuteen vaiheeseen, jossa ei enää oltu kaukana kommunismista. Foucault'n mukaan *kuriyhteiskunnat* olivat jo hyvää vauhtia muuntumassa *kontrolliyhteiskunniksi*. Teollinen kurivaltio oli muuttumassa valtioksi, jota ohjaavat uudet normit ja biohallinnallisen tarkkailun hienovaraisempi läsnäolo. Kontrolliyhteiskuntahypoteesin mukaan lisäärvä ei kartu vain materiaalisessa suorittavassa työssä, vaan myös kommunikatiivisissa käytännöissä. Työn käsite vaatii uudelleen muotoilua, koska tuottavaa työtä on mahdotonta enää erotella tuottamattomasta työstä. Oli miten oli - vaikka *Imperiumista* ei saisiakaan 2000-luvun *Pääomaa*, jollaiseksi monet sitä ylistivät, niin se oli merkittävä keskustelunavaus erityisesti perustulosta.

Perustulokeskustelu on modernilta alkuperältään **Milton Friedmanin** ajatus. Friedmanin mallissa perustulo toteutuisi negatiivisen tuloveron kautta. Friedman kehitteli myös etusetelijärjestelmää, jota on laajalti sovellettu ja kokeiltu ympäri maailmaa. Tällaisella järjestelmällä voitaisiin jakaa kapitalismin niukkoja resursseja tasapuolisemmin. Friedmanin ideana olikin turhan valtiollisen byrokratian purkaminen (Honkanen, Soininvaara, Ylikari 2007), koska erityisesti valtiosta oli tullut yksi aikansa vasemmiston parhaista ystäväistä.

Oikeisto on asettanut perustulomallinsa ja monet sen näkyvistä politiikoista kannattavat perustuloa. Eräs euroedustaja totesikin taannoin ”perustulon olevan kapitalismin paras kaveri”¹. Näyttäisi, että kerrankin vasemmisto ja oikeisto voivat olla samaa mieltä jostakin. Perustulon suuruus ja sääntely vain jakavat mielipiteet. Voisiko kompromissi löytyä, jossa oikeisto ja vasemmisto löytäisivät toisensa? Oikeisto kaipaa vähempää byrokratiaa, vasemmisto pääoman mykistä pakoista vapautumista. Deleuzelaisessa Marx-tulkinnassa korostetaan erityisesti, että pääoma on toimintakykyä rajoittava repressiivinen elementti: koneisto, joka reterritorialisoi singulariteetit (Deleuze & Guattari 1983, 237–241; 1980, 468–522). Porvarillinen *ideologia* onkin pikemmin *sommitelma*, erilaisten koneistojen yhdistelmä (Deleuze 2005, 58). Onko Friedmanin *Capitalism and Freedom* teoksen opeilla lopulta merkittävää eroa prekaariin perustuloon? Friedmanin oletuksessa jaettaisiin miinusmerkkisesti verotettavasta tulosta, toisessa tuotannon runsaudesta. Ero on olemassa teoriassa, mutta olisiko sitä käytännössä?

Jussi Vähämäki (2010) korostaa perustuloa keinona pääoman mykistä pakoista vapautumiseen todeten, että pääomasuhde ei ole sama kuin rahasuhde - välttämättä. Pääomasuhde asettaa argumentin negatiivisesta tuloverosta kriittiseen valoon, se voisi asettaa kiilan pääomasuhteen purkautumisen tielle. Myös perustulokeskustelu tulisi suunnata pääomasuhteeseen, siihen kuka on kenenkin herra ja kuka kenenkin renki (emt.). Perinteisissä runsaita pääomia hallinnoivissa instansseissa ei perustuloajatuksista olla oltu innoissaan. Eniten vastaan on harannut SAK, jonka ekonomistit ovat yhteen ääneen todenneet perustulon tuhoavan hyvinvointiyhteiskunnan. Ammattiyhdistysliikkeestä on itsessään tullut melkoisten tuotantopääomien kauppaaja. Sillä ja sen jäsenillä on tavara, jonka vaihtoarvon ei haluta laskevan: työ.

Perustulo ei varmasti ratkaisisi lopullisesti yhtään mitään, mutta monien kapitalismissa epävarmojen tulojen varassa elävien elämää se helpottaisi huomattavasti. Työväenluokkaisena esiintyvä ay-liike ei puolusta sen hallinnan ulkopuolelle jäävien etua. Eurooppaan on syntynyt kahdet työmarkkinat siirtolaisten ja työläisaristokratian välille (General Intellect 2008, 117–133). Ehkä nykyistä ay-liikettä pitäisi kutsua pikemminkin *killaksi*.

¹ Ks. Risto E. J. Penttilän artikkeli ”Perustulo vai ei?” <http://ristoejpenttila.fi/pages/posts/perustulo-vai-ei-90.php>

Vasemmistofoorumin *Peruste*-julkaisussa (2010) esitetäänkin voimakkaita argumentteja perustulon puolesta. Hardt ja Negri esittivät, että kaikki mikä on yhteistä, on hyvää. Koska mitään muuta yhteistä ei enää ole, voisiko pyrkiä ottamaan rahan haltuun? Raha tuottaa tavaramuotoisen subjektiiviteetin. Perustulo loisi mahdollisuuksia toisenlaiselle tuotannolle kapitalismin sivussa. *Raha* kun ei monien mielestä ole itsessään ongelma, vaan ongelmana on *pääomasuhde*. Kapitalismin kohtalon tulee lopulta ratkaisemaan talouden toimivuus.

3) Paluu leninismiin

Neuvostoliiton hajottua ei liberaalikapitalismille ole nähty vaihtoehtoja. **Francis Fukuyama** puhui 1990-luvun alussa historian ja ideologian lopusta. Liberaalidemokratia oli paras yhteiskuntamuodostuma ja tie harmoniseen tulevaisuuteen (Fukuyama 1992). Imperialismi ei ole osoittanut häviämisen merkkejä edes siinä muodossa missä olemme sen oppineet tuntemaan. Samalla kun länsimaissa on saavutettu tila, jossa massat vaikuttavat tyytyväisiltä olotilaansa, on esimerkiksi Latinalaisen Amerikan tai Aasian imperialismin riuduttamissa maissa noustu uuteen vastarintaan. Merkittävää liikehdintää ei ole tapahtunut kapitalismin keskuksissa. Voisiko leninismi toimia populismittomana poliittisena eleenä myös Euroopassa?

Onko tuotannon epävarmuus sittenkin pysyvä tila ja millainen tulee olemaan valtion rooli siinä? Ehkä historia ei vielä olekaan lopussa. **Carl Schmittin** mukaan suvereeni määrittelee poikkeustilan. Vasemmistolle leninismi on poikkeustilaan valmistautumista, toimista ajan suomien edellytysten perusteella. Se on strategian valmistelua sitä varten - jos ja kun - omistussuhteet toistavat vakavan kriisin. Se on toimintaa poikkeustilaa varten, jonka hetkellä tulee vetää oikeasta lenkistä oikeaan aikaan.

Lenin kehitti teorian kapitalismin heikoimmasta lenkistä, joka olisi voimakkain kansallinen työväenluokka. Työväenluokan tulisi vallata valtio ja korvata se uudella proletaarisella koneistolla, kunnes maailmassa ei enää olisi tarvetta valtioille. Puolueesta muodostuisi valtio, ase kapitalismia vastaan. Kuitenkin niin kauan kuin maailmassa on kapitalismia, joutuisi proletariaatin diktatuuri jatkamaan olemassa oloaan. Luokkataistelu lopulta määräisi historian kulun (Lukács 2009). Ikävä kyllä Leninin jälkeisen ajan seuraukset tunnetaan varsin hyvin.

Leniniä vallankumouksen johtajana ylistäviä ääniä on taas viime vuosina noussut esiin. Esimerkiksi **Slavoj Žižek** (2007, 77–96) ja **Alain Badiou** (2007, 7–17) ovat korostaneet ”leninistisen eleen” merkitystä vasemmistolaisessa politiikassa. Se tarkoittaisi radikaalia irtautumista porvarillisesta diskurssista ja neuvottelupöydistä. Leninismin heikkoutena on se, että sen kaavat ovat toteutuneet pääasiassa lähes feodaalisiin tuotantosuhteisiin nojautuneissa yhteiskunnissa. Marxilaisista työkaluista huolimatta kehitysmaissa ei ole onnistuttu kukistamaan kapitalismia kokonaan, vaan

pikemminkin laukaisemaan modernisaation prosesseja. Jos liberaalidemokratiaa voidaan pitää kuitenkin jossain määrin ”oikeudenmukaisena” valtiona, olisiko leninismissä takuita paremmasta tulevaisuudesta, jolloin lisäarvoa käsiteltäisiin ”oikeudenmukaisemmin” vai alkaisiko vallankumouksen sykli pian taas alusta?

Leninismissä tällaiset ennustamisen kysymykset eivät ole olennaisia. Valta on vallattava ilman populismia ja tulevaisuudesta on kannettava vastuu, olivat seuraukset sitten mitä hyvänsä. Samalla mikään ei estä oikeistoa löytämästä fasismia tai hitlerismiä uudelleen. Poikkeustilan toistuessa on kyse ennen kaikkea sattumasta ja siitä, kumman strategia tulevaan on toimivampi.

Kolme tietä?

Valtion ajauduttua kriisiin on vallan ottamiseksi hiottava strategioita, jotta sekä Neuvostoliiton kaltainen tragedia että fasismin kiihko voitaisiin välttää. Vasemmiston on muodostuttava ulossulke mattomaksi yhteisöksi, joka ei jätä ketään pääomasuhteen ulkopuolelle. Leninin ideoita muotoillen **Antonio Gramsci** kehitti ajatuksen modernista ruhtinaasta (ks. Gramsci 1982, 19–44). **Niccolò Machiavellin** *Ruhtinaan* oli nyt korvannut uusi kansan suosiossa oleva *puolue*, joka ylittää perinteiset sosiologiset luokkarajat (Gramsci 1982, 21–29). Puolue muodostaisi tulevaisuudessa historiallisen etulinjan pääomaa ja valtiokoneistoa vastaan. Näkemys on revisionistinen sinänsä, pitäen sisälleen ajatuksen valtioapparaatin demokraattisuudesta ja siitä, että puolue voisi porvarillisen demokratian keinoin korvata vanhan valtion, mutta ei kiellä liikkuvan poliittisen sodan mahdollisuutta; tällä Gramsci tarkoitti nimenomaan väkivallatonta kamppailua hyödyntäen **von Clausewitzin** käsitteistöä.

Louis Althusser jakoi yhteiskunnalliset käytännöt ja koneistot kolmeen osaan: 1) taloudellisiin, 2) poliittis-legaaleihin ja 3) ideologisiin käytäntöihin **Engelsiä** ja Leniniä seuraten. Taloudellinen käytäntö on se voima, joka ohjaa historiaa, mutta muut vaikuttavat myös ohessa. Kolmen muutujan yhteydessä syntyy kompleksinen pääomasuhde (Althusser 1969, 193–200, 229; Althusser 1971). Vasemmisto on keskittynyt 1990-luvulta alkaen pääosin yhteen näistä käytännöistä ja sitä toteuttavista koneistoista: poliittis-legaaliin koneistoon eli hyvinvointivaltioon. Se laahaa uuden kapitalistisen taloudellisen käytännön perässä. Voi olla aika alkaa keskittyä taloudelliseen käytäntöön perustulon nimissä. Vasemmisto ei voi enää vaatia yhteistä omaisuutta valtioapparaatin muodossa taloudellisten käytäntöjen murroksessa. Sen sijaan vasemmiston on keskityttävä taloudellisen käytännön pääasialliseen muotoon: rahaan. Vaikka perustulo saataisiin aikaiseksi, niin se ei kuitenkaan ratkaisisi pääomasuhteen ongelmaa. Lopulta leninismillä on palattava takaisin, sillä lopullinen pääomasuhde ei ratkea pelkällä rahasuhteen muutoksella. Lopulta keskustelun on käännyttävä tuonjakosuhteesta tuotantosuhteeseen, koska tuotannon resurssit ovat rajalliset.

Perustulo olisi hyvä ratkaisu tilanteeseen missä elämme. Se on erittäin tervejärkinen argumentti - kunhan sen saa esitettyä oikein. Ajatus ”vastikkeettomasta” rahasta nimittäin saa monet ”työläisaristokratian” jäsenet kihisemään raivosta. Hyvinvointivaltion puolesta kamppailu taas voi olla hankalaa, koska sen toimintaedellytykset riippuvat entistä voimakkaammin globaalin rahaeliitin mieltymyksistä. Voimavarojen keskittäminen perustulon varaan keskittäisi kamppailun talouteen, T–R–T muotoon. Se vaatisi vanhoilta pääomilta uusia selviytymisstrategioita ja muuttaisi neuvotte- luasetelmia (Olin Wright 2010, 82–84).

Todennäköisesti tulevina vuosina vasemmiston on kamppailtava joko universaalisuudelle perustuvasta hyvinvointivaltiosta tai perustulosta. Keskustelua sosialismista ja tieteellisestä siirtymäs- tä siihen on pidettävä yllä, koska toistaiseksi voi vain pysyä asemissa.

LÄHTEET

Althusser, L. 1971. *Lenin and Philosophy*. Saatavilla www-muodossa: (Luettu 12.6.2010) <http://www.marxists.org/reference/archive/althusser/1968/lenin-philosophy.htm>

Althusser, L. 1969. *For Marx*. London: Verso.

Althusser, L. 1971. *Lenin and Philosophy*. Saatavilla www-muodossa: (Luettu 12.6.2010) <http://www.marxists.org/reference/archive/althusser/1968/lenin-philosophy.htm>

Badiou, A. 2007. How one becomes two? Teoksessa: *Lenin Reloaded*. US: Duke University Press.

Deleuze, G. 2005. *Haastatteluja*. Helsinki: Tutkijaliitto

Deleuze, G & Guattari, F. 1983. *Anti-Oidipus*. Us: Minnesota Univesity Press.

Fukuyama, F. 1992. The End of History and Last Man. Interview: (Luettu 12.6.2010) <http://www.booknotes.org/Transcript/?ProgramID=1088>

General Intellect. 2009. *Vasemmisto etsii työtä*. Helsinki: Tutkijaliitto.

Gramsci, A. 1982. *Vankilavihkot. Valikoima 2*. Helsinki: Kansankulttuuri.

Hardt, M. & Negri, A. 2002. *Imperiumi*. Juva: WSOY.

Hardt, M. & Negri, A. 2004. *Multitude. War and Democracy on the Age of Empire*. US: Penguin Press.

Hardt, M. & Negri, A. 2009. *Commonwealth*. US: Belknap Press of Cambridge University Press.

Honkanen, P & Soinivaara, O., Ylikari, V. 2009. *Perustulo. Kohti toimivaa perusturvaa*. Vihreä sivistysliitto. Saatavilla www-muodossa: (Luettu 12.6.2010) <http://www.visili.fi/perustulo.pdf>

- Jakonen, M., Kaitila, J., Lahikainen, L., Peltokoski, J., Ronkainen, A., Toivanen, T., Volanen, R., 2010. Toisenlainen tuotanto on välttämätön. Julkaisussa: Omistus. *Peruste* 1/2010. Helsinki: Vasemmistofoorumi. Saatavilla www-muodossa: http://www.vasemmistofoorumi.fi/images/stories/tiedostot/omistus_valmis.pdf
- Jessop, B. 2002. *The Future of the Capitalist State*. UK: Polity Press.
- Julkunen, R. 2001. *Suunnanmuutos. 1990-luvun sosiaalipoliittinen reformi Suomessa*. Tampere: Vastapaino.
- Kantola, A. 2002. *Markkinakuri ja managerivalta. Poliittinen hallinta Suomen 1990-luvun talouskriisissä*. Helsinki: Loki-kirjat.
- Karisto, A., Takala, P. & Haapola, I. 1997. *Matkalla nykyaikaan. Elintason, elämäntavan ja sosiaalipoliittikan muutos Suomessa*. Helsinki: WSOY.
- Korkman, S. 2009. *Kasvupoliittikan strategia hakusessa*. Saatavilla: (Luettu 4.7.2010) http://www.etla.fi/files/2346_SK_Sitra_210909.pdf
- Lukacs, G. 2009. *Lenin. A Study On the Unity of His Thought*. US: Verso.
- Marx, K. & Engels. 1978. Kommunistisen puolueen manifesti. Kokoelmassa *Valitut teokset kuudessa osassa*, osa kolme. Moskova: Progress.
- Ojakangas, M. 2010. *Carl Schmitt ja talouden poliittinen perusta*. Saatavilla www-muodossa: (Luettu 12.6.2010) <http://www.valt.helsinki.fi/sosio/tyt/luennot/luento29.htm>
- Olin Wright, E. 2010. Perustulo sosialistisena projektina. Teoksessa: Vasemmistofoorumi 2010. Omistus. *Peruste*. Helsinki: Vasemmistofoorumi.
- Pentikäinen, T. 1997. Muisteluja ja kommentteja työeläkejärjestelmästä. Teoksessa: *Eläkepolitiikka 2000-luvulle*. Helsinki: WSOY.
- SDP. 2010. Täystyöllisyys. Saatavilla www-muodossa: (Luettu 12.10.2010) <http://www.sdp.fi/category/tagit/t%C3%A4ysty%C3%B6llisyys>
- Vasemmistofoorumi 2010. Omistus. *Peruste*. Helsinki: Vasemmistofoorumi. Saatavilla: http://www.vasemmistofoorumi.fi/images/stories/tiedostot/omistus_valmis.pdf
- Vähämäki, J. 2010. Arvonlaki. *Itsen alistus -blogi*. Saatavilla www-muodossa: (Luettu 12.6.2010) <http://itsenalistus.wordpress.com/>
- Žižek, S. 2007. Leninist Gesture Today: Against The Populist Temptation. Teoksessa: *Lenin Reloaded*. US: Duke University Press.